

**Verbaal-linguïstisch**  
*Woord Knap*



Deze intelligentie drukt zich onder meer uit in vertellen van verhalen en grappen, discussiëren, gedichten schrijven, voordracht houden. Mensen die hier sterk in zijn hebben een radar om nuances en niveaus in taaluitingen snel aan te voelen. Cruciaal hiervoor is interactie en coöperatie.

**Logisch-mathematisch**  
*Reken/Redeneer Knap*



Hier gaat het om logisch, abstract denken en om rekenen en wiskunde. Mensen die een sterke logisch-mathematische intelligentie hebben, houden van het oplossen van problemen, van gegevens in cijfers weergeven, van verbanden vaststellen en van als-dan redeneringen.

**Visueel-ruimtelijk**  
*Beeld/Ruimte Knap*



Dit gebruiken we om in, met en over visuele voorstellingen te denken. Wanneer deze intelligentie sterk aanwezig is wordt genoten van ontwerpen, tekenen, kleuren combineren, objecten arrangeren. Zulke mensen hebben vaak een goed richtingsgevoel.

**Muzikaal-ritmisch**  
*Muziek Knap*



Leerlingen die 'muziek knap' zijn genieten meestal van het luisteren naar en/of maken van muziek en/of ritmes in velerlei vormen. Ze hebben gevoel voor het melodieuze aspect van communicatie en taal. De intelligentie wordt gebruikt om te denken in, met en over muziek.

**Lichamelijk-kinestetisch**  
*Lijf/Beweging Knap*



Deze intelligentie zetten we in om te denken in, over en met bewegingen en gebaren. Wanneer mensen hier sterk in zijn houden zij van bewegingsactiviteiten, praktische doeactiviteiten, toneelspelen en het ontwikkelen van fysieke vaardigheden.

**Naturalistisch**  
*Natuur Knap*



Wanneer vaardigheden als observeren, vergelijken en indelen aangescherpt worden, wordt er aangesloten bij deze intelligentie. Als dit sterk aanwezig is hebben we te maken met mensen die graag verzamelen, veel weten over de natuur en geïnteresseerd zijn in groeiprocessen.

**Interpersoonlijk**  
*Mensen Knap*



Mensen bij wie dit sterk ontwikkeld is genieten van werken met, zorgen voor en leren met anderen. Ze hebben een radar voor behoeften, intenties, gevoelens van anderen en stemmen daar op af. Er zijn veel activiteiten waarbij aangesloten kan worden op het samen leren.

**Intrapersoonlijk**  
*Zelf Knap*



Dit gebruiken we om stil te staan bij onze gevoelens, stemmingen, herinneringen, intuïties, waarden, doelen en denkpatronen. Mensen met een sterk ontwikkelde intrapersoonlijke intelligentie, houden meestal van afzondering, stilte, contemplatie en reflectie. Zij hebben denktijd nodig.

## ***Verbaal-linguïstische intelligentie<sup>1</sup>***

In het eerste Bijbelboek is God degene die spreekt: 'Daar zij licht! En daar werd licht.' God spreekt en er gebeurt iets. Zijn Woord heeft een scheppende waarde. Dit wordt ook zichtbaar in (nieuwe) namen die mensen krijgen en die betekenis hebben voor hun leven. De namen van Abram en Sarai worden bijvoorbeeld veranderd in Abraham en Sara, Jakob wordt Israël en Simon krijgt de bijnaam Petrus. God spreekt tegen het hele volk als Hij de tien geboden geeft, beloften of onheil uitspreekt, maar spreekt ook heel persoonlijk tot mensen. Hij maakt Zijn Naam bekend en wil dat Zijn Woord wordt doorgegeven en dat dit wordt ingeprent.

Ook de woorden van mensen zijn van grote betekenis. Ze spreken de woorden van God door anderen te zegenen, door het geven van onderwijs en/of het uitspreken van een profetie. Mensen spreken ook tegen God. Taal wordt daarnaast gebruikt om met elkaar te communiceren. Hierdoor worden werkzaamheden mogelijk of onmogelijk zoals de torenbouw van Babel laat zien.

Jezus geeft de mensen onderwijs door tegen hen te spreken en ook Paulus doet dit door het schrijven van verschillende brieven. Andere vormen waarin het Woord tot ons komt zijn proza, poëzie, profetieën, spreuken, liederen en visioenen. Het Woord is een belangrijk middel om God te leren kennen.

---

<sup>1</sup> Gebruikte Bijbelgedeelten:

Genesis 1: 1-27, 11: 1-9, 17: 5 en 15, 18: 17, 32: 28, 48, 49

Exodus 3, 6: 1, 20: 1-17, 32: 9-10

Leviticus 26

Numeri 23, 24

Deuteronomium 6: 7

Jozua 8: 34, 23, 24

Job 38, 42

Psalmen, Psalm 78

Spreuken

Prediker

De boeken van de profeten (Jesaja, Jeremia, etc.).

Jona 4: 1-3

Mattheüs 5-7, 16: 18, Markus 3: 16, Johannes 1: 42

Romeinen – Hebreëën.

2 Timotheüs 3: 16

De verwijzingen zijn veelzijdig bedoeld maar pretenderen geen compleetheid.

Zie voor een uitgebreidere omschrijving de USB-stick met:

Bijlage Achtergrondinformatie: meervoudige intelligentie in de catechese.

## ***Logisch-mathematische intelligentie<sup>2</sup>***

God brengt structuur aan in de tijd door dagen, weken maanden en jaren. De grote hoeveelheid sterren staan garant voor het grote volk wat uit Abraham zal voortkomen. In het vele blijkt elk mens belangrijk en geteld. God zet Zijn verhaal met mensen daarnaast waarheidsgetrouw in de geschiedenis door de maanden en de jaren precies te benoemen.

Getallen spelen ook een belangrijke rol bij het structureren van de hoogtijden en andere inzettingen. Het getal 7 en het getal 70 komt verschillende malen in de Bijbel voor. God gebruikt het getal 10 door de plagen in Egypte en voor zijn wet. Hij geeft ook opsommingen, zoals bijvoorbeeld bij de offers die gebracht worden bij de inwijding van de tabernakel en de hoeveelheid van de buitgemaakte geschenken. Naast de structuur in de tijd wordt er ook structuur gegeven in de ruimte door precieze verdelingen en exacte beschrijvingen van maten. Verschillende getallen zoals 7, 70 en 40 hebben een symbolische waarde.

Jezus laat zien dat God op een wonderlijke wijze met hoeveelheden omgaat door bijvoorbeeld de vermenigvuldiging van de broden en de visjes. Tot in het laatste Bijbelboek blijkt dat God rekent. Hij is de God van alle tijden: de Alfa en de Oméga.

---

<sup>2</sup> Gebruikte Bijbelgedeelten:

Genesis 1: 5, 8, 13, 19, 23, 31, 2: 2, 6: 15, 7: 4, 12, 8: 6, 14, 15: 3-5, 19, 23, 31, 26: 1-27, 46: 1-27,

Exodus 7-11, 12: 40, 19: 1, 24: 17, 20: 1-17, 24: 18, 26-30, 34: 28

Leviticus 23, 25: 8

Numeri 1-3, 7, 26, 28-29, 31: 25-47

Deuteronomium 9: 9, 25, 10: 4

Jozua 13-21

Richteren 3: 11, 5: 31, 8: 28, 13: 1,

1 Koningen 6, 19: 8, 29: 27

2 Kronieken 9: 30

Ezechiël 29: 11, 41-43, 46: 22

Jona 3: 4

Mattheüs 1, 15: 34

Lukas 4: 2

Johannes 6: 9

Handelingen 1: 3, 7: 30

Openbaring 1-3, 4-10, 11, 12: 1, 13: 18, 14, 15-18, 19, 20, 21, 22: 13

De verwijzingen zijn veelzijdig bedoeld maar pretenderen geen compleetheid.

Zie voor een uitgebreidere omschrijving de USB-stick met:

Bijlage Achtergrondinformatie: meervoudige intelligentie in de catechese.

## ***Visueel-ruimtelijke intelligentie<sup>3</sup>***

We kunnen God niet zien zoals wij mensen elkaar kunnen zien. Alleen Mozes ziet een deel van God en Jezus heeft God aan ons verklaard. Wij nemen iets van God waar door in liefde naar anderen en onszelf te kijken maar ook door de gehele Schepping te aanschouwen. We zien dan delen van God zoals Zijn handen of Zijn adem en de aarde als voetbank voor Zijn voeten. God laat zich ook op specifieke manieren zien, bijvoorbeeld om iets duidelijk te maken. Ook maakt Hij zaken zichtbaar door middel van dromen of visioenen of door wondertekenen.

God geeft opdracht tot het maken of oprichten van tekenen. Veel dingen die te zien zijn hebben betekenis. Daarnaast maken mensen zelf zichtbare gedenktekens of symbolen. God weet hoe belangrijk het voor mensen is om te kunnen waarnemen. Hij spreekt vaak door middel van beeldspraak of metaforen. Jezus doet hetzelfde en spreekt ook door gelijkenissen. Daarnaast gaf Hij aanschouwelijk onderwijs en waren er zichtbare wonderen; zowel door Jezus als door Zijn discipelen. Ook Paulus gebruikt beelden bij het geven van onderwijs. Het hele boek Openbaring staat tenslotte vol met beeldspraak. God leert ons door wat wij kunnen zien.

---

<sup>3</sup> Gebruikte Bijbelgedeelten:

Genesis 1: 26-27, Genesis 9: 13, 15: 1-8, 8-18, 28: 12, 37: 5-23, 40, 41,  
Exodus 2: 23, 4: 2, 4-11, 14: 4 en 17, 16: 33, 25: 8 en 9, 28: 12, 29, 38, 33: 11, 20, 32, 40: 34-38  
Leviticus 16  
Numeri 9: 15, 12: 6, 8, 15: 37-41, 16: 46-17: 10, 21: 9  
Deuteronomium 32: 48-52, 34: 10  
Jozua 3: 13, 4: 1-9, 24: 27  
Ezra 5: 15  
Nehemia 9: 6  
Job 10: 8, 33: 4  
Psalm 1, 27: 4, 92: 16, 95: 5-6, 104: 24, 119: 73, 121, 125, 136: 6-9, 146: 6  
Spreuken 3: 18,  
Jesaja 49: 9, 50: 2, 35: 1, 66: 1-2  
Jeremia 5: 3, 32: 17  
Ezechiël 3: 17, 22: 30, 33: 6, 40: 17  
Daniël 2 en 4  
Zacharia 6: 13,  
Mattheüs 5: 13, 14, 12: 33, 13: 18, 24, 21: 13,  
Markus 5, 6, 8, 12: 1-17, 14: 58  
Lukas 10: 25-37  
Johannes 1: 18, 5: 11, 10: 27, 12 en 13  
Handelingen 19: 11, 12, 17: 23  
Romeinen 12: 5,  
2 Korinthe 3: 18  
Hebreeën 9: 11  
1 Johannes 4: 12

De verwijzingen zijn veelzijdig bedoeld maar pretenderen geen compleetheid.

Zie voor een uitgebreidere omschrijving de USB-stick met:

Bijlage Achtergrondinformatie: meervoudige intelligentie in de catechese.

## ***Muzikaal-ritmische intelligentie<sup>4</sup>***

Muziek is belangrijk in het leven van de Israëlieten. Al in Genesis horen we van Jubal die de vader is van allen die harp en luit hanteren. Muziek en zang is een onderdeel van hun leven en poëzie wordt gebruikt om indruk te wekken en om informatie door te geven zodat deze lang bewaard blijft.<sup>5</sup>

De Bijbel bevat drie boeken met liederen: Psalmen, Hooglied en Klaagliederen. Ook de wijsheidsboeken zijn in poëzie geschreven en andere Bijbelboeken bevatten ook gedichten of liederen. Lieder en betekenissen door en worden vaak begeleid door allerlei instrumenten. De sjofar wordt ook voor andere doeleinden gebruikt.

David komt door zijn muzikale talenten in het paleis van koning Saul en organiseert de heilige muziek bij de intocht van de Ark van God in Jeruzalem. Ook stelt hij Leviëten aan als zangers en musici bij de tempeldienst en schrijft een groot deel van de psalmen. Het lied wordt soms expliciet als onderwijzing benoemd.

God gebruikt veel geluid als Hij zich aan het volk openbaart, zowel in het verleden als in de toekomst. Engelen spreken grote woorden die waarschijnlijk als een lied worden gezongen. Ik besluit met Paulus en Silas die in de gevangenis bidden en lofliederen zingen voor God. Er wordt geluisterd en er gaat kracht vanuit. Muziek heeft betekenis voor het leren.

---

<sup>4</sup> Gebruikte Bijbelgedeelten:

Genesis 4: 21, 31: 27

Exodus 15: 1-21, 20: 18

Numeri 10: 1-10

Deuteronomium 31: 19, 32

Jozua 6: 5

Richteren 5, 7: 18

1 Samuël 2, 6: 5, 16: 23

2 Samuel 6: 5, 22, 23: 1

2 Koningen 9: 13

1 Kronieken 6: 31, 32, 13: 8, 15: 16-22, 28, 16: 4-6, 42, 25

2 Kronieken 5: 12, 13: 8, 29: 26

Ezra 3: 10

Job 21: 12, 30: 31

Psalm 13, 32, 74: 1, 78: 1, 81, 89: 1, 149: 3, 150: 3, 4

Jesaja 27: 13

Ezechiël 33: 3-6

Joël 2: 15

Amos 3: 6, 6: 5b

Mattheüs 11: 17, 24: 31

Lukas 1: 46-55, 67-80, 2: 14

Handelingen 16: 25, 26

1 Korinthe 14: 7, 15: 52

Openbaring 1: 10, 8-11, 19: 1-5

De verwijzingen zijn veelzijdig bedoeld maar pretenderen geen compleetheid.

Zie voor een uitgebreidere omschrijving de USB-stick met:

Bijlage Achtergrondinformatie: meervoudige intelligentie in de catechese.

<sup>5</sup> Staalduine-Sulman, E. van, 'Inleiding tot de Hebreeuwse poëzie, Eigen tekst' in: *Reader Poëzie Oude Testament 2010/2011*, (Ede: CHE, 2008) 14 pp. m.n. p. 4.

## ***Lichamelijk-kinestetische intelligentie<sup>6</sup>***

God is een God van beweging: Zijn Geest zweeft op de wateren. Zowel Noach als Abraham laten zien dat geloof niet bestaat uit woorden maar uit daden. Ze leren geloof en vertrouwen door te doen en hun relatie met God wordt versterkt. Jakob leert door lijfelijke ervaring.

Mozes moet zijn schoenen van zijn voeten doen en de Israëlieten een lam slachten, bloed op de deurposten strijken, ongezuurde broden eten en Pascha blijven houden. Mozes strekt zijn hand uit en het volk moet gaan lopen. Mozes werpt hout in het water, houdt zijn handen omhoog en het volk moet zich heiligen en hun kleren wassen voordat zij God ontmoeten. God wordt in deze periode gediend door het bouwen van altaren en daarna door de bouw van de tabernakel. In Leviticus wordt heel gedetailleerd omschreven wat het volk moet doen om God te dienen. Ook in Numeri, Deuteronomium en het vervolg van het Oude Testament komen we handelingen, beweging, doen en fysieke activiteiten tegen.

De Evangelien staan vol met handelingen om van te leren en na te volgen. Handelingen beschrijft de geestkracht van God door mensen heen. In de brieven staan oproepen tot daden. De hele Bijbel maakt duidelijk dat geloof zowel geleerd als zichtbaar wordt in daden en kracht.

---

<sup>6</sup> Gebruikte Bijbelgedeelten:

Genesis 1: 2, 6: 22, 7: 20, 12: 4, 7, 8: 21, 15: 8-11, 17: 23, 20-22, 26: 33, 28: 18, 32: 24, 48: 14-20

Exodus 3: 5, 14: 14-26, 17: 11-12, 19: 10, Exodus 24: 8, 25-30, 35-40

Leviticus 1-27

Numeri 1-10, 14: 5, 15, 18-19, 21: 9, 22: 55, 27: 12, 28, 29

Deuteronomium 1: 21, 3: 18, 6: 4, 7: 22, 12: 2, 22: 21, 31: 23

Richteren 6: 25-27

Ruth, 1: 16, 2: 3, 3: 7

1 Samuel 1: 28, 10: 1, 16: 13, 17

2 Samuel 6: 14

1 Koningen 7-8, 18: 32-37

2 Koningen 5, 13: 1-14, 23

2 Kronieken 6

Ezra 1-10

Nehemia 1-13

Ester 5

Job 1-42

Ezechiël 3: 1, 24

Daniel 1: 8

Hoséa 1: 2

Mattheüs 5: 23, 6: 19, 18: 5, 25: 40

Markus 6: 41, 10: 15, 14: 3

Lukas 5: 4, 10: 1, 15: 22, 19: 4, 22: 20

Johannes 2: 7, 4: 38, 13: 3, 13: 14, 13: 35, 21: 15

Handelingen 2: 14, 38, 42, 45, 8: 29, 10: 20, 20: 10, 28: 8

1 Korinthe 3: 10, 4: 19, 20, 9: 24, 16: 10

Efeze 6: 7, 6: 11

1 Timotheüs 6: 18

Hebreen 12: 1

Judas 20

De verwijzingen zijn veelzijdig bedoeld maar pretenderen geen compleetheid.

Zie voor een uitgebreidere omschrijving de USB-stick met:

Bijlage Achtergrondinformatie: meervoudige intelligentie in de catechese.

## ***Naturalistische intelligentie<sup>7</sup>***

God is Schepper van de gehele natuur. Hierdoor is de aarde leefbaar en de mens gezegend met de opdracht om vruchtbaar te zijn, te vermenigvuldigen en de aarde te vervullen en te onderwerpen. God brengt onderscheid aan, waarna het kwaad komt door de keus van de mens. God laat telkens merken dat hij de Heerser is over de natuur en ook Jezus laat Zijn macht erover zien.

Alle diersoorten krijgen een naam en zijn allen van waarde door de specifieke kenmerken van die soort. De mens is zelfs persoonlijk gekend.

De natuur is waardevol als bron van voedsel maar niet alles mag direct gegeten worden. God wil gave offers en verafschuwt het offeren van kinderen. We moeten zorg dragen voor de schepping.

God laat zich vaak zien door middel van verschijnselen in de natuur. Ook wordt de natuur gebruikt om iets te leren door middel van metaforen. Teken in de natuur kunnen wijzen op belangrijke gebeurtenissen. Paulus veronachtzaamt de natuur niet en raadt bijvoorbeeld aan om de overtocht niet te maken bij zijn reis als gevangene naar Rome. Door met de natuur om te gaan en de natuur beter te leren kennen, leren wij God kennen.

---

<sup>7</sup> Gebruikte Bijbelgedeelten:

Genesis 1, 1: 28, 2: 9, 19, 20, 3: 22, 4: 2, 7: 2, 13: 11, 14-17, 30: 27-31: 18

Exodus 3: 2, 19: 16-19

Leviticus 11, 22: 17-33

Numeri 13: 17-27

Deuteronomium 12: 29-31, 14: 1-21, Deut. 22

Job 38, 39

Psalm 139

1 Koningen 19: 11-12

Ezechiël 17: 22-24

Mattheüs 2: 2, 10: 30, 13: 31, 27: 45, 51, 52

Markus 4: 30-32

Lukas 8: 23-24, 13: 18-19, 23: 44-45

Handelingen 27: 10-44

De verwijzingen zijn veelzijdig bedoeld maar pretenderen geen compleetheid.

Zie voor een uitgebreidere omschrijving de USB-stick met:

Bijlage Achtergrondinformatie: meervoudige intelligentie in de catechese.

## ***Interpersoonlijke intelligentie<sup>8</sup>***

God zelf werkt samen met de Personen van Zijn Wezen als Hij zegt: ‘Laat Ons mensen maken,...’ De vrouw mag de man tot hulp zijn en prediker benoemt dat ‘twee beter zijn dan één. Mensen werken in de Bijbel samen en leren van elkaar. Dat God het belangrijk vindt dat mensen kunnen samenleven blijkt bijvoorbeeld uit zijn wet, waarbij de helft van de geboden gericht is op de omgang met elkaar. Ook geeft Hij aanwijzingen voor de feestdagen die gezamenlijk gevierd worden.

Jezus maakt het belang van samenwerken zichtbaar door de discipelen twee aan twee vooruit te sturen en discipelen met zich mee te nemen. Aan het kruis verbindt Hij zijn moeder aan Zijn geliefde discipel. Hij leert hen ook het belang van het eensgezind bidden en onderstreept die eenheid tijdens het hogepriesterlijk gebed.

Die eenheid blijkt van belang voor de Heilige Geest bij het ontvangen, vervullen en het laten gebeuren van wonderen en tekenen. Het vormen van een eenheid houdt voor de eerste christenen in dat zij hun goederen verkopen en het geld met elkaar delen. Ook Paulus wordt op zijn zendingsreizen vergezeld van één of twee medewerkers en vraagt om medearbeiders die voor hem bidden. Hij attendeert op het belang van het samenkomen in de onderlinge bijeenkomst en beschrijft de gemeente uitvoerig als delen van een samengevoegd lichaam. Wij werken samen om met en van elkaar te kunnen leren.

---

<sup>8</sup> Gebruikte Bijbelgedeelten:

Genesis 1: 26, 2: 18-25

Exodus 3: 2, 4: 14-17, 7: 1-2, 17: 11-12, 20: 12-17, 26-28

Leviticus 23

Jozua 6

Ruth 1: 16-17, 2: 1

Ezra 3

Nehemia 3

Esther 4: 8,17,

Prediker 4: 9-12

Mattheüs 18: 19-20, 26: 37

Lukas 10: 1,

Johannes 19: 26-27, 17: 21

Handelingen 1: 14, 2: 1, 43-47, 4: 24, 31, 9: 27, , 12: 5 en 12, 15: 40, 18: 5, 20: 4

1 Korinthe 12, 13

2 Korinthe 1: 11

1 Thessalonicenzen 5: 25

2 Thessalonicenzen 3: 1

Hebreeën 13: 18, 10: 25

De verwijzingen zijn veelzijdig bedoeld maar pretenderen geen compleetheid.

Zie voor een uitgebreidere omschrijving de USB-stick met:

Bijlage Achtergrondinformatie: meervoudige intelligentie in de catechese.

## ***Intrapersoonlijke intelligentie<sup>9</sup>***

God spreekt tot mensen die Hij wil gebruiken en die Hem zoeken in afzondering en stilte. Ze ontmoeten God in hun denken, bidden en offeren. Henoch wandelt met God, de stamvaders brengen offers, Izak gaat het veld in om te bidden, Mozes de berg op om met God te spreken en Hanna spreekt haar nood uit in de tempel. Ook van David, Elia, Elisa, Hizkia en Nehemia lezen we van hun gebed. Daniel zoekt God, vast en krijgt openbaringen. Habakuk houdt wacht om te zien wat God zal spreken. Ook Jezus staat vroeg op om te bidden op eenzame plaatsen. Hij zegt dat we God in het verborgene moeten zoeken en ervoor moeten zorgen dat we daarbij niet gestoord worden.

De voorbeelden laten zien dat mensen God beter leren kennen door Hem te zoeken in afzondering en stilte. Door Zijn wet dag en nacht te overleggen zullen we gelukkig zijn. Maar het is ook nodig om onszelf beter te leren kennen. Zefanja roept bijvoorbeeld op om stil te zijn voor de Heere en onszelf te doorzoeken. Jezus waarschuwt voor de balk in ons eigen oog terwijl we de splinter bij de ander eruit willen halen. We moeten dus ook tijd vrijmaken om onszelf te leren kennen. Ons lichaam is immers de tempel van God. Hij wil ons leren door die stille tijd in afzondering.

---

<sup>9</sup> Gebruikte Bijbelgedeelten:

Genesis 4: 4, 5: 22-24, 15: 16, 24: 63

Deuteronomium 9: 9

Jozua 1: 8-9

1 Samuël 1: 16

1 Koningen 19: 4

2 Koningen 4: 33, 19: 1, 14, 20: 2

Nehemia 1: 4-11

Psalmen, Psalm 1: 1-3, 119: 55, 62

Jesaja 37: 15-38: 3

Daniël 9-10

Habakuk 2: 1

Zefanja 1: 7 en 2: 1-3

Mattheüs 5: 18-20, 6: 6, 7: 3-5,

Markus 1: 35

Lukas 5: 16, 6: 12, 41-42, 18: 1, 21: 37

1 Korinthe 6: 19

2 Korinthe 13: 5

Hebreeën 11: 4

De verwijzingen zijn veelzijdig bedoeld maar pretenderen geen compleetheid.

Zie voor een uitgebreidere omschrijving de USB-stick met:

Bijlage Achtergrondinformatie: meervoudige intelligentie in de catechese.

| Woordknap <sup>10</sup>                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Argumenten bedenken<br>Bijbeltekst herschrijven of analyseren <sup>11</sup><br>Bijbelvertalingen <sup>12</sup><br>Brieven schrijven <sup>13</sup><br>Cornell-methode <sup>14</sup><br>Christelijke romans <sup>15</sup><br>Dagboek <sup>16</sup><br>Discussiëren<br>Forum<br>Gedichten | Kruiswoordpuzzels <sup>17</sup><br>Lijstje <sup>18</sup><br>Logboek <sup>19</sup><br>Luisteren <sup>20</sup><br>Poppenkast <sup>21</sup><br>Uitleggen <sup>22</sup><br>Verhaal met een moraal <sup>23</sup><br>Verslag schrijven <sup>24</sup><br>Vertalen <sup>25</sup><br>Vragen stellen<br>Woorden opschrijven <sup>26</sup> |

<sup>10</sup> O.a. uit Reyns, B. en Kaart, K. de, *Matchen met MI* (Middelburg: Bazalt, 2009, 3<sup>e</sup> druk) 68 pp.

<sup>11</sup> Of in eigen woorden vertellen.

<sup>12</sup> Verschillende Bijbelvertalingen of een tweede taal naast elkaar leggen om een ander licht op de tekst te laten vallen.

<sup>13</sup> Bijvoorbeeld n.a.v. de catechisatieavond een brief schrijven aan je ouders over wat je geleerd hebt.

<sup>14</sup> Reijns en De Kaart, *Matchen met MI*, p. 20. De leerling trekt een verticale lijn ongeveer 6 cm van de kantlijn en een horizontale lijn. ongeveer 5 cm vanaf de onderkant van de bladzijde. Aan de rechterkant van de verticale lijn maken ze aantekeningen in de vorm die hen het meest aanstaat. Onmiddellijk na de les schrijven ze in de linkerkolom vragen, waarbij de notities in de rechterkolom het juiste antwoord vormen. De vragen kunnen van elk niveau zijn. Vervolgens schrijven ze 'samenvatting' onder de horizontale lijn en schrijven een samenvattende zin met de kernwoorden van hun aantekeningen.

<sup>15</sup> Nagaan of ze Bijbelgetrouw zijn.

<sup>16</sup> Van een persoon uit de Bijbel.

<sup>17</sup> Voor elkaar of het kerkblad.

<sup>18</sup> Met belangrijke punten om te onthouden.

<sup>19</sup> Over nieuwsberichten die te maken hebben met christelijke thema's zoals bijvoorbeeld rechtvaardigheid.

<sup>20</sup> Naar een voorgelezen tekst: hoofdpunten opschrijven of luistervraag stellen.

<sup>21</sup> Voorbereiden: uitspelen tijdens de zondagsschool.

<sup>22</sup> Van informatie.

<sup>23</sup> Schrijven uit deze tijd en bijvoorbeeld vertellen of voorlezen op de zondagsschool.

<sup>24</sup> Bijvoorbeeld van de catechisatieavond.

<sup>25</sup> Van Bijbelse woorden en begrippen zodat anderen die dit jargon niet kennen het ook begrijpen.

<sup>26</sup> Om bijvoorbeeld een filmfragment te beschrijven.

| Reken/Redeneerknap <sup>27</sup>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Aantekeningen <sup>28</sup><br>Abstracte symbolen <sup>29</sup><br>Bijbelverzen op volgorde <sup>30</sup><br>Categorieën maken<br>Cijfer geven <sup>31</sup><br>Classificeren <sup>32</sup><br>Codes kraken <sup>33</sup><br>Drie woorden <sup>34</sup><br>Feiten rangschikken <sup>35</sup><br>Gegevens scheiden <sup>36</sup><br>Gegevens verzamelen <sup>37</sup><br>Getalsymbolen onderzoeken<br>Grafieken en schema's <sup>38</sup><br>Ideeën ordenen<br>Indelen van informatie in kaders<br>Informatie onderstrepen en structureren<br>Kaartjes met vragen <sup>39</sup> | Nummers gebruiken <sup>40</sup><br>Onderzoek doen <sup>41</sup><br>Oorzaken bij gevolg bedenken<br>Patronen ontdekken <sup>42</sup><br>Puzzels maken<br>Rebussen <sup>43</sup><br>Reconstrueren van modellen<br>Regeringsjaren <sup>44</sup><br>Samenvatten<br>Sleutelwoorden opschrijven<br>Stappenplan <sup>45</sup><br>Tijdlijn <sup>46</sup><br>Vragen op kaarten zetten en sorteren<br>Verbindingen leggen <sup>47</sup><br>Vergelijken en tegenstellingen <sup>48</sup><br>Vragenlijsten maken <sup>49</sup> |

<sup>27</sup> O.a. uit Reyns, B. en Kaart, K. de, *Matchen met MI* (Middelburg: Bazalt, 2009, 3<sup>e</sup> druk) 68 pp.

<sup>28</sup> Op voorgestructureerde bladen.

<sup>29</sup> Gebruiken of laten bedenken.

<sup>30</sup> In stukken knippen en op volgorde laten leggen.

<sup>31</sup> Voor de avond.

<sup>32</sup> En indelen van gegevens.

<sup>33</sup> Jaartallen en aantallen in de Bijbel.

<sup>34</sup> De informatie weergeven in drie woorden.

<sup>35</sup> En op volgorde zetten.

<sup>36</sup> In belangrijk en minder relevant.

<sup>37</sup> Over hoe vaak woorden voorkomen.

<sup>38</sup> Gebruiken of laten maken. Bijvoorbeeld over de gemiddelde leeftijd in de bijbel, de wetten van Mozes herleiden tot de 10 geboden en ten slotte tot de samenvatting in twee geboden.

<sup>39</sup> Maken om gedachten te ordenen.

<sup>40</sup> Om gegevens te onthouden.

<sup>41</sup> Experimenten herleiden uit de Bijbel: bijvoorbeeld het dieet van Daniël, Genesisdieet. Vragen m.b.t. het leven als christen nu: bijvoorbeeld hoe anderen hun geloof in de praktijk brengen, geloofsbeleving in je klas, etc.

<sup>42</sup> In teksten.

<sup>43</sup> Maken voor de kinderpagina in kerkblad of kerkboekje.

<sup>44</sup> Van de koningen van Israël en Juda naast elkaar leggen.

<sup>45</sup> Stap voor stap leren en plannen maken.

<sup>46</sup> Van de wereldgeschiedenis naast de perioden uit de Bijbel leggen.

<sup>47</sup> Bijvoorbeeld tussen Oude en Nieuwe Testament.

<sup>48</sup> Bij Christelijke thema's of verhalen.

<sup>49</sup> Om onderzoeken te ondersteunen: vragen voor interviews of vragen bij een Bijbelgedeelte.

| Beeld/Ruimteknep <sup>50</sup>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Aantekeningen in de vorm van tekeningen<br>Aantekeningen in verschillende kleuren<br>Belangrijke woorden <sup>51</sup><br>Beelden in het hoofd <sup>52</sup><br>Breinweb of mindmap maken <sup>53</sup><br>Breinkaarten<br>Bouwen <sup>54</sup><br>Coderen <sup>55</sup><br>Collage of poster maken<br>Communicatievormen ontdekken <sup>56</sup><br>Cornell-methode <sup>57</sup><br>Drie-D-ontwerpen <sup>58</sup><br>Film kijken<br>Folder <sup>59</sup><br>Foto's maken <sup>60</sup><br>Geografische kaarten <sup>61</sup><br>Grafische organisatie methoden | Hand-outs<br>Hoogtepunten benoemen<br>Illustreer bij een verhaal<br>Klei <sup>62</sup><br>Kleuren gebruiken <sup>63</sup><br>Kijkdoos maken <sup>64</sup><br>Kwartetspel <sup>65</sup><br>Logo <sup>66</sup><br>Modellen <sup>67</sup><br>Plaatjes <sup>68</sup><br>Stripverhaal /Storyboard <sup>69</sup><br>Stappenplannen met visuele ondersteuning<br>Tekenen of schilderen <sup>70</sup><br>Tijdbalk of grafieken <sup>71</sup><br>Vertel tafel <sup>72</sup><br>Visje-posters <sup>73</sup><br>Whiteboard/schoolbord/flapovers <sup>74</sup> |

<sup>50</sup> O.a. uit Reyns, B. en Kaart, K. de, *Matchen met MI* (Middelburg: Bazalt, 2009, 3<sup>e</sup> druk) 68 pp.

<sup>51</sup> Met letters in verschillende kleuren schrijven

<sup>52</sup> Laten creëren bij een verhaal

<sup>53</sup> Om structuur aan te brengen in thema's.

<sup>54</sup> Namaken van bv. de ark van Noach, tabernakel, tempel.

<sup>55</sup> Van de tekst met kleur: bijvoorbeeld met een markeerstift.

<sup>56</sup> In kunst en media.

<sup>57</sup> Reijns en De Kaart, *Matchen met MI*, p. 20. De leerling trekt een verticale lijn ongeveer 6 cm van de kantlijn en een horizontale lijn ongeveer 5 cm vanaf de onderkant van de bladzijde. Aan de rechterkant van de verticale lijn maken ze aantekeningen in de vorm die hen het meest aanstaat. Onmiddellijk na de les schrijven ze in de linkerkolom vragen, waarbij de notities in de rechterkolom het juiste antwoord vormen. De vragen kunnen van elk niveau zijn. Vervolgens schrijven ze 'samenvatting' onder de horizontale lijn en schrijven een samenvattende zin met de kernwoorden van hun aantekeningen.

<sup>58</sup> Zoals een maquette of een mobile maken

<sup>59</sup> Ontwerpen voor speciale diensten.

<sup>60</sup> Bijvoorbeeld bij het uitbeelden van een verhaal.

<sup>61</sup> Bijvoorbeeld de kaart van Israël gebruiken

<sup>62</sup> Om iets beeldend te maken

<sup>63</sup> Om emoties in verhalen weer te geven

<sup>64</sup> Bijvoorbeeld met de zondagsschool

<sup>65</sup> Maken en spelen

<sup>66</sup> Bedenken voor een uitnodigingskaart voor een belijdenisdienst, doopkaart, herinneringsbijbel.

<sup>67</sup> Kijken naar voorbeelden.

<sup>68</sup> Die bij de inhoud passen en deze beschrijven.

<sup>69</sup> Noteren in de vorm van plaatjes, krabbels of poppetjes

<sup>70</sup> Bij een verhaal of onderwerp.

<sup>71</sup> Van gebeurtenissen in een verhaal.

<sup>72</sup> Aan de hand van een Bijbelverhaal of een voorstelling naar aanleiding van het thema.

<sup>73</sup> Of Loesje-posters gebruiken en vragen wat de link met het onderwerp is.

<sup>74</sup> Gebruiken om informatie weer te geven.

## Musiekknaf<sup>75</sup>

Aantekeningen<sup>76</sup>

Achtergrondmuziek<sup>77</sup>

Bijbelverhaal op muziek<sup>78</sup>

Bijbeltekst/PBB-tekst op muziek zetten

Gedachten uitdrukken<sup>79</sup>

Gedicht schrijven

Gelegenheidskoor<sup>80</sup>

Geluidseffecten<sup>81</sup>

Hardop lezen als deuntje<sup>82</sup>

Lied maken<sup>83</sup>

Liederen zoeken<sup>84</sup>

Musiekinstrumenten<sup>85</sup>

Moderne muziek<sup>86</sup>

Musiek uit de tijd van de Bijbel.

Luisteren<sup>87</sup>

Onthouden door een lied<sup>88</sup>

Rijmen maken van Bijbelse woorden<sup>89</sup>

Symbolen uit de muziek<sup>90</sup>

Slotlied<sup>91</sup>

Teamkreet / rap<sup>92</sup>

Verbanden<sup>93</sup>

<sup>75</sup> O.a. uit Reyns, B. en Kaart, K. de, *Matchen met MI* (Middelburg: Bazalt, 2009, 3<sup>e</sup> druk) 68 pp.

<sup>76</sup> In de vorm van een rijm op een liedje.

<sup>77</sup> Bij de les gebruiken.

<sup>78</sup> Moderne muziek gebruiken voor de weergave. Zie als voorbeeld 'the Passion'.

<sup>79</sup> Door middel van een liedje.

<sup>80</sup> Voor een speciale dienst.

<sup>81</sup> Bedenken bij een verhaal.

<sup>82</sup> PBB-teksten herhalen in bepaald deuntje.

<sup>83</sup> Bij het thema.

<sup>84</sup> Die bij de lesinhoud passen.

<sup>85</sup> Instrument bespelen tijdens het zingen van de liederen.

<sup>86</sup> Gebruiken als intro op een thema.

<sup>87</sup> Naar muziek of liederen luisteren terwijl je een tekening maakt bij het geleerde.

<sup>88</sup> Informatie onthouden door woorden van een liedje op te roepen.

<sup>89</sup> Rijmende ezelsbruggetjes laten bedenken.

<sup>90</sup> Gebruiken om afkortingen of schema's te maken.

<sup>91</sup> Lied als slotlied zingen; eventueel met bewegingen.

<sup>92</sup> Op de lesinhoud.

<sup>93</sup> Melodie en intonatie bij taal in verband brengen met melodie en intonatie bij muziek: bijvoorbeeld in de psalmen.

| Lijf/beweging knap <sup>94</sup>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Acteren <sup>95</sup><br>Bijbelverhaal uitspelen<br>Bouwen <sup>96</sup><br>Bord <sup>97</sup><br>Buiten <sup>98</sup><br>Collage of muurkrant<br>Dansen <sup>99</sup><br>Eens/oneenscirkel <sup>100</sup><br>Geloofs- of gebedswandeling <sup>101</sup><br>Handgebaren <sup>102</sup><br>Hints <sup>103</sup><br>Kaartjes <sup>104</sup><br>Klaarzetten <sup>105</sup><br>Knutselen <sup>106</sup><br>Koken <sup>107</sup><br>Korte opdrachten | Rollenspelen<br>Sketch uit deze tijd.<br>Werkstuk maken <sup>108</sup><br>LeerCentrumTheater <sup>109</sup><br>Mix en ruil <sup>110</sup><br>Naar het bord <sup>111</sup><br>Oppeppers <sup>112</sup><br>Opschrijven <sup>113</sup><br>Overgooien <sup>114</sup><br>PBB-tekst lopen<br>Proefjes of onderzoek doen<br>Puzzels <sup>115</sup><br>Rondwandelen <sup>116</sup><br>Sportlinken <sup>117</sup><br>Voelen <sup>118</sup><br>Vasthouden <sup>119</sup> |

<sup>94</sup> O.a. uit Reynolds, B. en Kaart, K. de, *Matchen met MI* (Middelburg: Bazalt, 2009, 3<sup>e</sup> druk) 68 pp.

<sup>95</sup> Lied acteren voorafgaand aan het zingen: welk lied wordt uitgebeeld?

<sup>96</sup> Bijbelse voorstelling in elkaar zetten: bijvoorbeeld samen met een club. Eventueel gebruik maken van lego of playmobiel.

<sup>97</sup> Leerling op het bord of flap laten schrijven terwijl je uitlegt.

<sup>98</sup> Even bewegen door een paar minuten naar te buiten gaan: bijvoorbeeld een rondje om de kerk.

<sup>99</sup> Vanuit de bijbel belicht en uitvoeren.

<sup>100</sup> Bij bepaalde uitspraken.

<sup>101</sup> Bijvoorbeeld als afsluiting of opening van het seizoen.

<sup>102</sup> De lesinhoud vertalen in een kinestetisch symboolsysteem: bijvoorbeeld de tien geboden, gebedsthema's.

<sup>103</sup> Met Bijbelse spreekwoorden.

<sup>104</sup> Ideeën op kaartjes schrijven of tekenen zodat je ze kunt schicken en herschikken.

<sup>105</sup> Tieners laten helpen.

<sup>106</sup> Met kosteloos materiaal: bijvoorbeeld huisjes uit het Midden Oosten.

<sup>107</sup> Bijvoorbeeld n.a.v. Genesisdied: voorafgaand of na afloop van de catechisatie.

<sup>108</sup> Over wat je geleerd hebt: bijvoorbeeld een symbolisch kleiwerk.

<sup>109</sup> Reijns en De Kaart, *Matchen met MI*, p. 46: een afgebakende ruimte die gebaseerd is op meerdere intelligenties waar de leerlingen heen gaan om zich bezig te houden met een bepaald onderwerp.

<sup>110</sup> Door elkaar vragen te stellen, daarna kaartjes ruilen en een andere partner zoeken.

<sup>111</sup> Vaak naar het bord (of flap) komen om er iets op te schrijven.

<sup>112</sup> Tussen de opdrachten door even bewegen, gerichte lichaams oefeningen.

<sup>113</sup> Iets opschrijven terwijl je iets uitlegt.

<sup>114</sup> Iets overgooien tijdens het gesprek: een bal of een propje papier.

<sup>115</sup> Bijvoorbeeld 3D puzzels of vloerpuzzels maken en leggen. Bijvoorbeeld met informatietekst

<sup>116</sup> Tijdens het lezen of nadenken. Of tijdens het bespreken van een vraag of opdracht of om in gesprek te komen met anderen.

Bijvoorbeeld: 'wie ben ik?'; erachter komen welke Bijbelse persoon op je rug staat, of 'wat ben ik'; met een begrip, of 'wanneer ben ik?'; met een tijdperk.

<sup>117</sup> Bedenken welke sporten linken aan het geloof en evt. uitvoeren tijdens een geloofssportdag. Voorbeeld: Paulus die het geloof met een wedren vergelijkt.

<sup>118</sup> Voorwerpen voelen en vasthouden.

<sup>119</sup> Iets bij de hand hebben om vast te houden: een stressballetje, een bonkje klei, een steentje.

## Natuur knap<sup>120</sup>

Associëren<sup>121</sup>

Details zoeken.

Dierensporen<sup>122</sup>

Dierentuin<sup>123</sup>

Heelal<sup>124</sup>

Kunstvoorstellingen<sup>125</sup>

Leren in de natuur

Liturgisch bloemschikken

Logboek<sup>126</sup>

Natuurfoto's<sup>127</sup>

Notities met verschillende materialen<sup>128</sup>

Observeren<sup>129</sup>

Omgeving<sup>130</sup>

Overeenkomsten en verschillen<sup>131</sup>

Sorteren<sup>132</sup>

Symbolen<sup>133</sup>

Vergelijken<sup>134</sup>

Verhalen/gelijkenissen met dieren

Voorstelling met natuurlijk materiaal<sup>135</sup>

<sup>120</sup> O.a. uit Reyns, B. en Kaart, K. de, *Matchen met MI* (Middelburg: Bazalt, 2009, 3<sup>e</sup> druk) 68 pp.

<sup>121</sup> Van voorwerpen uit de natuur met het thema: bijvoorbeeld een steen als symbool voor 'het huis op de rots'.

<sup>122</sup> Vergelijken met aantekeningen maken.

<sup>123</sup> Bezoeken en aandacht schenken aan het thema schepping.

<sup>124</sup> Met een kijkwijzer naar de lucht kijken: sterren, planeten, ruimte. Grootheid van het heelal: bijvoorbeeld n.a.v. sterren tellen bij Abraham (Gen. 15:5).

<sup>125</sup> Bekijken en beschrijven en vergelijken met de Bijbeltekst.

<sup>126</sup> Rondom schepping en evolutie; over de groeiprocessen in de natuur.

<sup>127</sup> Als illustratie bij het thema.

<sup>128</sup> Zoals papier, inkt, waskrijt.

<sup>129</sup> Tekst lezen en daarna vragen stellen of opvallende zaken benoemen zonder dat er terug gekeken mag worden.

<sup>130</sup> Bewust zijn van de omgeving op wat geleerd wordt.

<sup>131</sup> Van Bijbelgedeelten die op elkaar lijken of waarvan het verhaal in meerdere Bijbelboeken staat.

<sup>132</sup> Van voorwerpen; stenen, Bijbelse namen, dieren in de Bijbel.

<sup>133</sup> Werkbladen met dieren- of plantensymbolen.

<sup>134</sup> Van personen, dieren, planten of beroepen uit de Bijbel: met elkaar of met nu.

<sup>135</sup> Denk bijvoorbeeld aan 'de zandtovenaar'.

## Mensen knap<sup>136</sup>

Aantekeningen gebruiken<sup>137</sup>

Aantekeningen maken<sup>138</sup>

Aantekeningen vergelijken.

Bijpraten<sup>139</sup>

Binnen-buitenkring<sup>140</sup>

Brainstormen<sup>141</sup>

Brieven<sup>142</sup>

Buddy/coach<sup>143</sup>

Discussiëren<sup>144</sup>

Feedback<sup>145</sup>

Feest<sup>146</sup>

Flitskaarten<sup>147</sup>

Gezelschapsspelen<sup>148</sup>

Iemand onderwijzen.

Interview<sup>149</sup>

Kringgesprek<sup>150</sup>

Placematmethode<sup>151</sup>

Presentatie<sup>152</sup>

Rode kaarten<sup>153</sup>

Rollenspelen.

Samenvatten<sup>154</sup>

Samenwerken<sup>155</sup>

Team-of tweetalcoach<sup>156</sup>

Uitnodigen<sup>157</sup>

Voor de groep<sup>158</sup>

<sup>136</sup> O.a. uit Reyns, B. en Kaart, K. de, *Matchen met MI* (Middelburg: Bazalt, 2009, 3<sup>e</sup> druk) 68 pp.

<sup>137</sup> Van medecatechisanten zodat je zelf meer kunt deelnemen aan bepaalde activiteiten.

<sup>138</sup> Voor iemand die afwezig is.

<sup>139</sup> Als iemand een vorige keer afwezig was.

<sup>140</sup> Concentrische bewegende cirkels: om steeds met andere partners uit te wisselen.

<sup>141</sup> Met elkaar.

<sup>142</sup> Aan vrienden schrijven.

<sup>143</sup> Uitleggen aan een ander: assistentie verlenen bij een jongere leeftijdsgroep.

<sup>144</sup> En bijvoorbeeld de resultaten op een flap schrijven.

<sup>145</sup> Geven en krijgen.

<sup>146</sup> Organiseren rond feestdagen of kindermiddagen.

<sup>147</sup> Gebruiken bij het uit het hoofd leren van de informatie op de dia's.

<sup>148</sup> Zoals Bijbels triviaant, Bijbels levend kwartet, de nationale Bijbelquiz.

<sup>149</sup> Houden met teamgenoten die als Bijbels persoon optreden.

<sup>150</sup> Met verschillende werkvormen.

<sup>151</sup> Ieder schrijft zijn antwoord in het eigen vak, het groepsantwoord komt in het midden.

<sup>152</sup> Van bv. een Bijbels onderwerp of onderzoek: bijvoorbeeld via powerpoint.

<sup>153</sup> Gebruiken bij lange groepsdiscussies: drie kaarten is overleg hoe verder....

<sup>154</sup> Wat je voorganger heeft gezegd: voor het inbrengen van je eigen punt.

<sup>155</sup> Bijvoorbeeld ook huiswerk aan het eind van de bijeenkomst samen met anderen laten maken.

<sup>156</sup> Om de beurt een probleem oplossen met hulp van de ander.

<sup>157</sup> Iemand interviewen of uitnodigen om iets te vertellen over een bepaald onderwerp.

<sup>158</sup> Het geleerde voor de groep brengen.

## Zelf knap<sup>159</sup>

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Alleen werken<br>Bevindingen <sup>160</sup><br>Bidden en Bijbellezen met structuur <sup>161</sup><br>Bijbellesrooster <sup>162</sup><br>Bijbelse familielijnen<br>Brainstormen <sup>163</sup><br>Dagboek of logboek <sup>164</sup><br>Denktijd <sup>165</sup><br>Dilemma's formuleren <sup>166</sup><br>Eén taak <sup>167</sup><br>Eerdere kennis <sup>168</sup><br>Ervaringen <sup>169</sup><br>Fantaseren <sup>170</sup><br>Focussen <sup>171</sup><br>Gevoelens <sup>172</sup><br>Inleven <sup>173</sup><br>Mening <sup>174</sup> | Ontwikkelen <sup>175</sup><br>(On)bekend <sup>176</sup><br>Ontdekkingsmethode <sup>177</sup><br>Overdenken <sup>178</sup><br>Overpeinzen <sup>179</sup><br>Personen <sup>180</sup><br>Persoonlijke geschiedenis <sup>181</sup><br>Persoonlijke vragen.<br>Projecteren in de toekomst.<br>Reflecteren <sup>182</sup><br>Scenario schrijven<br>Studeren <sup>183</sup><br>Verwerkingsmogelijkheden bedenken <sup>184</sup><br>Vrijheid <sup>185</sup><br>Waarden en normen <sup>186</sup><br>Zelfportret <sup>187</sup> |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

<sup>159</sup> O.a. uit Reyns, B. en Kaart, K. de, *Matchen met MI* (Middelburg: Bazalt, 2009, 3<sup>e</sup> druk) 68 pp.

<sup>160</sup> Bijvoorbeeld door een samenvatting van de les te schrijven.

<sup>161</sup> Een gestructureerde setting aanbieden zoals bijvoorbeeld SOLVAT: Stil worden, Open handen, Lezen, Vragen stellen, Antwoorden, Toepassen.

<sup>162</sup> Bijvoorbeeld maken voor advent.

<sup>163</sup> In je eentje door gebruik te maken van een woordveld of grafische organisatiemethode.

<sup>164</sup> Over eigen geloofsontwikkeling: bijvoorbeeld in de lijdenstijd.

<sup>165</sup> Voordat er een antwoord gegeven moet worden.

<sup>166</sup> Die je tegenkomt in je leven als christen.

<sup>167</sup> Doen van één taak tegelijk, in een rustige setting, zonder tijdslimiet en onderbrekingen.

<sup>168</sup> Gebruikmaken van eerdere kennis, vorige lessen, eredienst, preek.

<sup>169</sup> Informatie relateren aan persoonlijke ervaringen en gevoelens

<sup>170</sup> Hoe een verhaal gegaan zou kunnen zijn.

<sup>171</sup> Op hoofdzaken die de catechisant interesseren en in een later stadium richten op details die daarin passen.

<sup>172</sup> Benoemen van personen uit de Bijbel in bepaalde situaties.

<sup>173</sup> In verhalen door een spiegelverhaal te schrijven: bijvoorbeeld over een soldaat in het leger van Gideon.

<sup>174</sup> Vormen door alle standpunten (voor en tegen) op te schrijven en te overdenken.

<sup>175</sup> Van een eigen studiemethode en persoonlijk steno.

<sup>176</sup> Informatie scheiden in bekend en onbekend.

<sup>177</sup> Patronen vinden. Bijvoorbeeld door verhalen en gelijkenissen met elkaar te vergelijken: Reijns en De Kaart, *Matchen met MI*, p. 55: de leraar geeft informatie en overvloedige voorbeelden en de leerlingen ontdekken een patroon of een concept.

<sup>178</sup> Van de relevantie

<sup>179</sup> De tijd nemen voor vraagstukken en er later nog eens op terug komen: peinzen, overpeinzen, recenseren, overkijken, herzien.

<sup>180</sup> Sterke en zwakke kanten beschrijven van personen uit de Bijbel.

<sup>181</sup> Van een persoon uit de Bijbel of de kerkgeschiedenis.

<sup>182</sup> Op eerdere informatie en gebeurtenissen.

<sup>183</sup> Voor jezelf lezen (van het Bijbelgedeelte, de tekst) en de vragen beantwoorden.

<sup>184</sup> Die gericht zijn op een ander MI-talent.

<sup>185</sup> Om creatief te zijn.

<sup>186</sup> Relevantie en verbinding zoeken.

<sup>187</sup> Van jezelf of van een persoon uit de Bijbel